

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2016. május

- kivonat -

Készítette:

az

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízirajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2016. május 6.

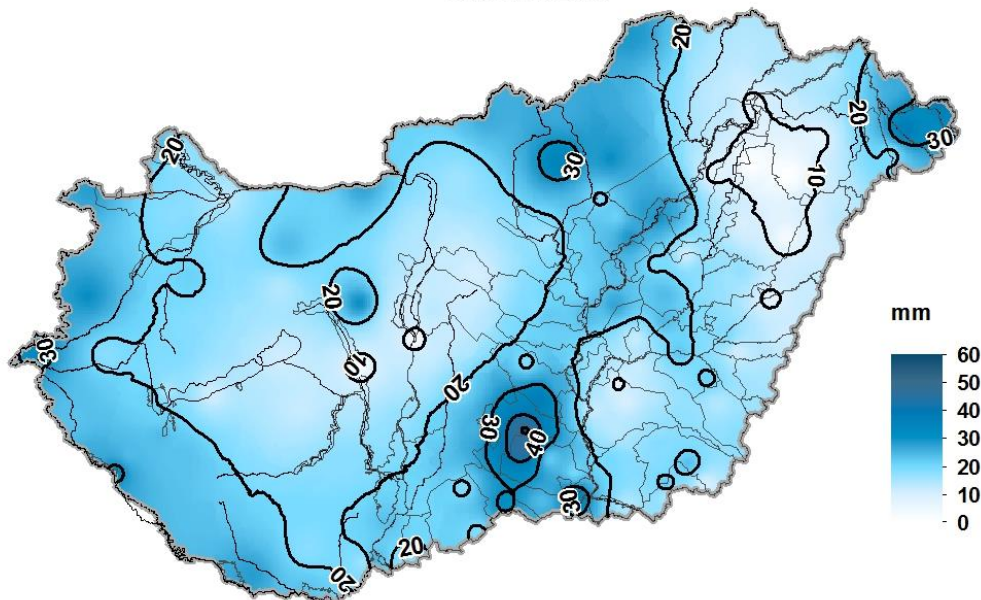
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2016 áprilisában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 7 mm (Újfehértó) és 51 mm (Jászszentlászló) között alakult. Az országos területi átlagérték 20 mm volt, ami 26 mm-rel (57%-kal) kevesebb a viszonyítási időszak (1971-2000) április havi átlagánál.

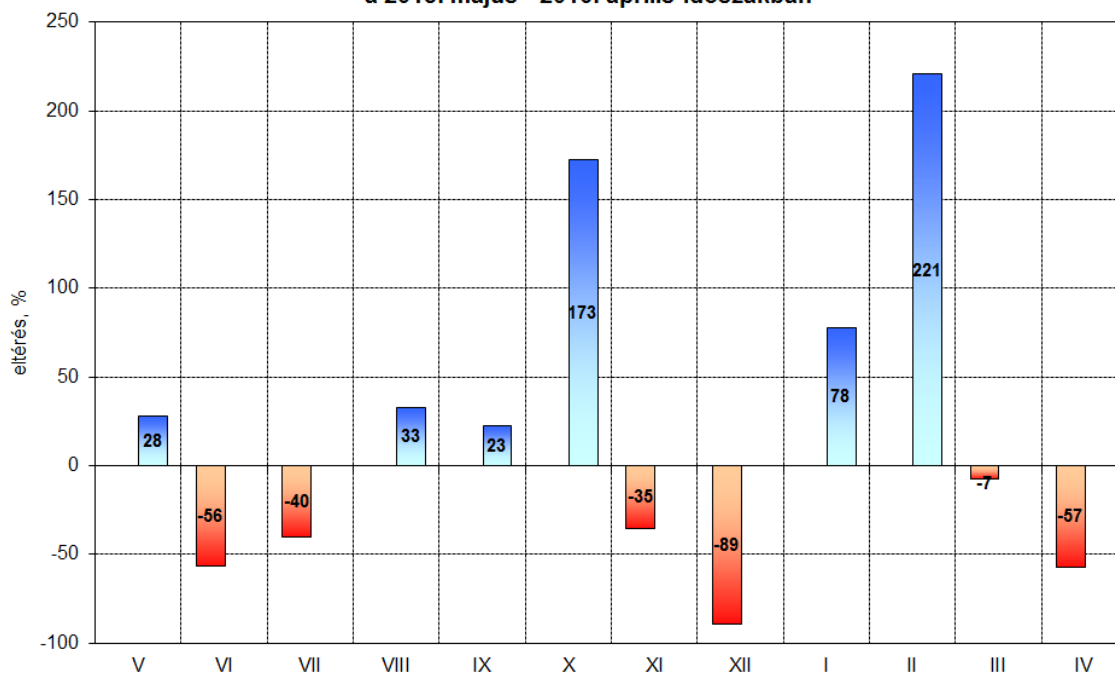
Az április havi csapadékmennyiség az ország területén – Jászszentlászló és Kiskunmajsa térségének kivételével – elmaradt az átlagtól. Országos áttekintésben az áprilisi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (47 mm) Tés, a legnagyobb csapadéktöbblet (9 mm) Jászszentlászló állomáson fordult elő.

A 2016. április havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi szövegekői ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való relatív eltérését.

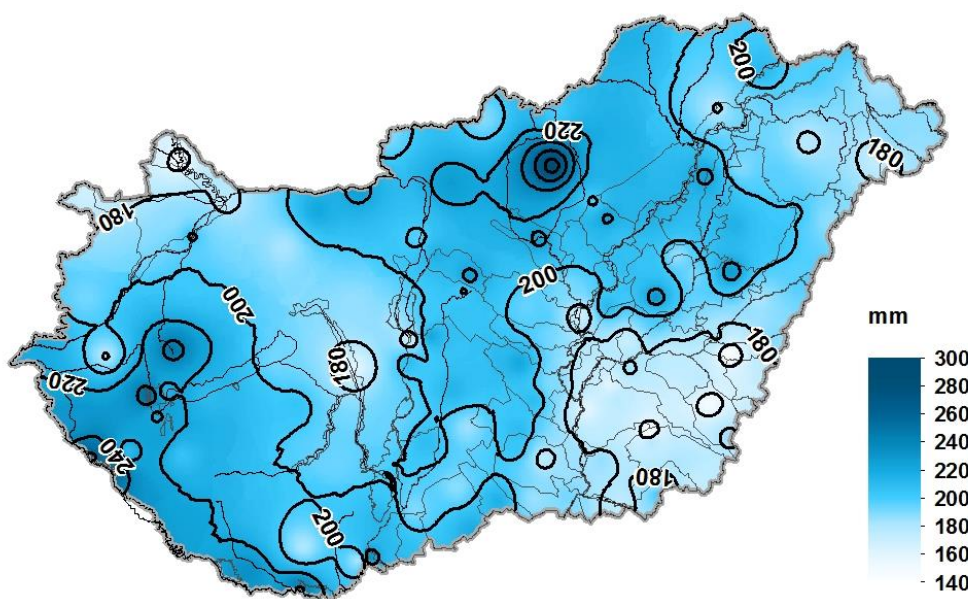
A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2015. május - 2016. április időszakban

A 2016. január-április időszakban lehullott csapadék mennyisége 148 mm (Orosháza) és 287 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 198 mm volt, ami az időszakos átlagnál 61 mm-rel (44%-kal) magasabb.

Országos áttekintésben a január-április időszakban az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (80-106 mm) a Dunától keletre eső országrészben a Kecskemét-Debrecen vonaltól északra eső területen fordult elő.

A 2016. január-április havi csapadékösszeg területi eloszlása

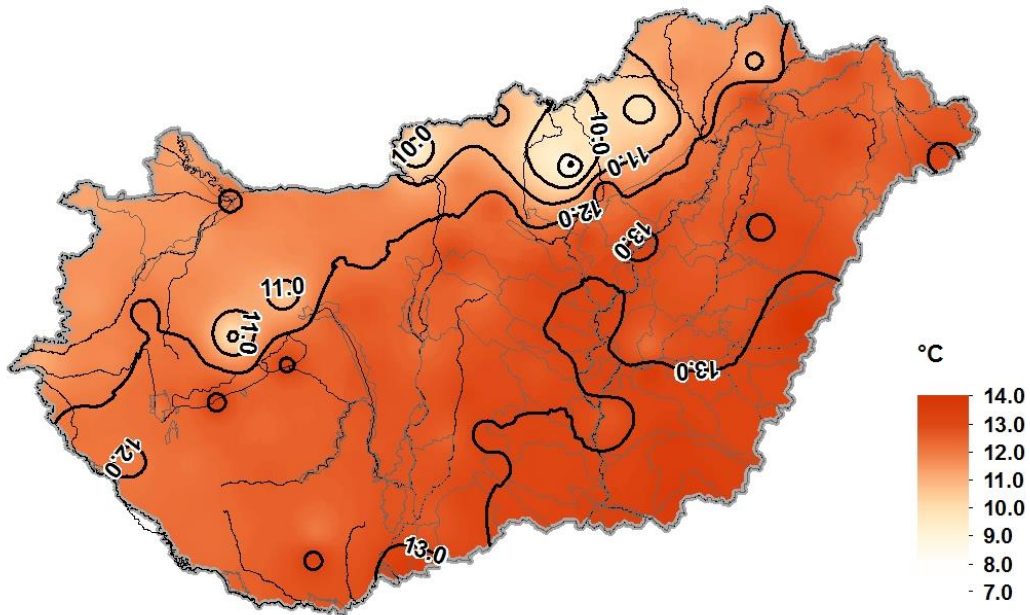
Léghőmérséklet

Az április havi középhőmérséklet $7,9^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $13,7^{\circ}\text{C}$ (Körösszakál) között alakult, az országos területi átlagérték $12,2^{\circ}\text{C}$ volt, ami a sokévi (1971-2000) áprilisi átlagnál $2,1^{\circ}\text{C}$ -kal magasabb volt.

A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta az átlagot.

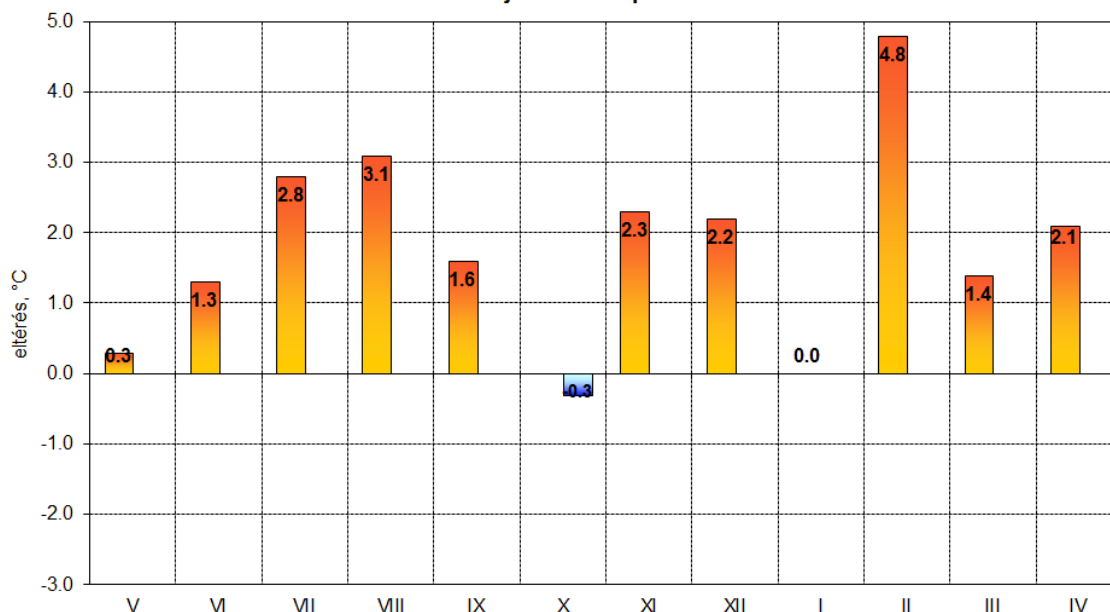
Országos áttekintésben az átlagos április havi középhőmérséklethez képest a legnagyobb pozitív eltérés ($3,2^{\circ}\text{C}$) Szentlélek állomáson fordult elő.

A 2016. április havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2015. május - 2016. április időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma április végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest alacsonyabb volt. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát síkvidékeinken jellemzően a 30-50% közötti telítettségi értékek jellemezték. Ennél magasabb telítettségi értékek (50-75%) a Bereg-Szatmári-síkságon és a Dél-Alföldön, a Dorozsma-Majsai homokhát területén fordultak elő.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma áprilisban számottevően csökkent. Síkvidékeink teljes területén ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát április végén az 55-70% telítettségi értékek jellemezték.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma áprilisban alig változott. Síkvidékeink teljes területén ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a telített állapot jellemezte.

Talajvíz

Áprilisban az Alföld északi felén a Felső-Tisza vidék keleti fele kivételével emelkedett a talajvízszint. Az emelkedés a terület déli, középső és keleti peremvidékein 0-25 cm, északabbra 25-50 cm volt. Helyenként 50-100 cm közötti, illetve esetenként annál nagyobb eltérés is előfordult. A dunántúli síkvidékeken és az Alföld déli részén, valamint a Felső-Tisza vidék keleti felén csökkent a talajvízszint, melynek értéke a területének jelentős részén kisebb volt 25 cm-nél. 25-50 cm közötti változás mutatkozott a Kisalföld központi részén, a Mezőföld egyes körzeteiben, a Dráva-menti síkság területének egészén, a Duna-Tisza köze délkeleti peremterületén és a Körös-Maros köze nyugati részén. A Dráva-menti síkság délkeleti felén és a Körös-Maros köze egyes körzeteiben 50-100 közötti csökkenés is előfordult.

Az 1971-2000. közötti időszak április havi átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Duna-Tisza köze hátsági térszínein, a Mátra előterében (200-300 cm), a

Felső-Tisza vidék északkeleti peremterületén (100-200 cm), Dél-Hajdúság területén (50-100 cm), a Hortobágy, a Kis-Sárrét és a Körösmenti-sík területén (0-50 cm). A Dráva-menti sík peremvidékein, a Mezőföld egyes körzeteiben és a Kisalföldön többnyire kisebb, jellemzően 0-25 cm változás mutatkozott.

A viszonyítási időszakban jellemzőenél magasabban helyezkedett el a talajvíztükör a Tiszántúl és a Jászság jelentős részén, a Duna-Tisza köze keleti peremvidékén, a Mezőföld és a Dráva-menti síkság területének csaknem egészén, valamint a Kisalföld peremvidékén. A változások mértéke jelentős területi különbségeket mutatott: a legnagyobb eltérések (50-100 cm) a Közép-Tisza vidéken és a Körös-Maros köze északnyugati és délkeleti peremvidékén mutatkoztak.

A síkvidékek országos területi átlagértéke alapján a talajvíztükör áprilisban az 1971-2000. közötti időszak április hónapjai átlagértékénél 5-10 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2016 áprilisában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 138,08 millió m³ volt, ami 202,49 millió m³-rel (59%-kal) maradt el az előző havi értéktől. Az április havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 5 VÍZIG működési területén fordult elő belvízelöntés. A belvízelöntések maximális kiterjedése országos összegben 4124 ha volt. Az elöntések maximális kiterjedése április első dekádjában jelentkezett. Ezt követően az átlagosnál melegebb és szárazabb időjárás, valamint a belvízelvezetések hatására az elöntések megszűntek.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2016 áprilisában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 0,55 millió m³-rel (mintegy 1%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2016. április 12-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a május az átlagosnál kissé melegebb és szárazabb, a június az átlagosnál melegebb és szárazabb, a július átlagosnál melegebb és kissé szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
május	15,4 – 17,0 (15,6)	30 – 70 (61)
június	18,0 – 20,3 (18,6)	45 – 90 (75)
július	20,0 – 22,0 (20,4)	40 – 75 (64)

Az OMSZ 2016. május 6-án kiadott középtávú időjárás-előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban változékony, késő tavaszi időjárás valószínű. A napi középhőmérsékletek az időszakos átlag közelében várhatók. Az időszak elején – területi átlagban – számottevő mennyiségű csapadék nem várható. Vasárnaptól fokozatosan csapadékosra fordul az időjárás, a jövő hét közepén – területi átlagban – sokfelé várható 15-20 mm/nap értéket elérő mennyiség. Az időszak utolsó harmadában a csapadékhajlam csökkenésére lehet számítani.

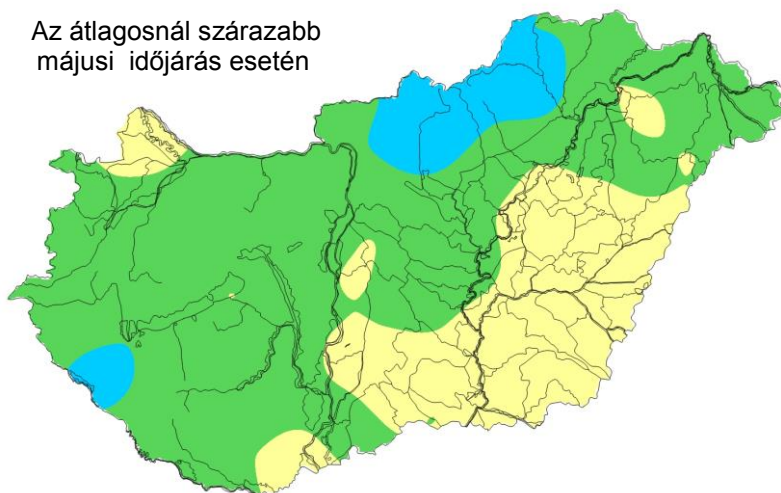
Vízháztartási előrejelzés

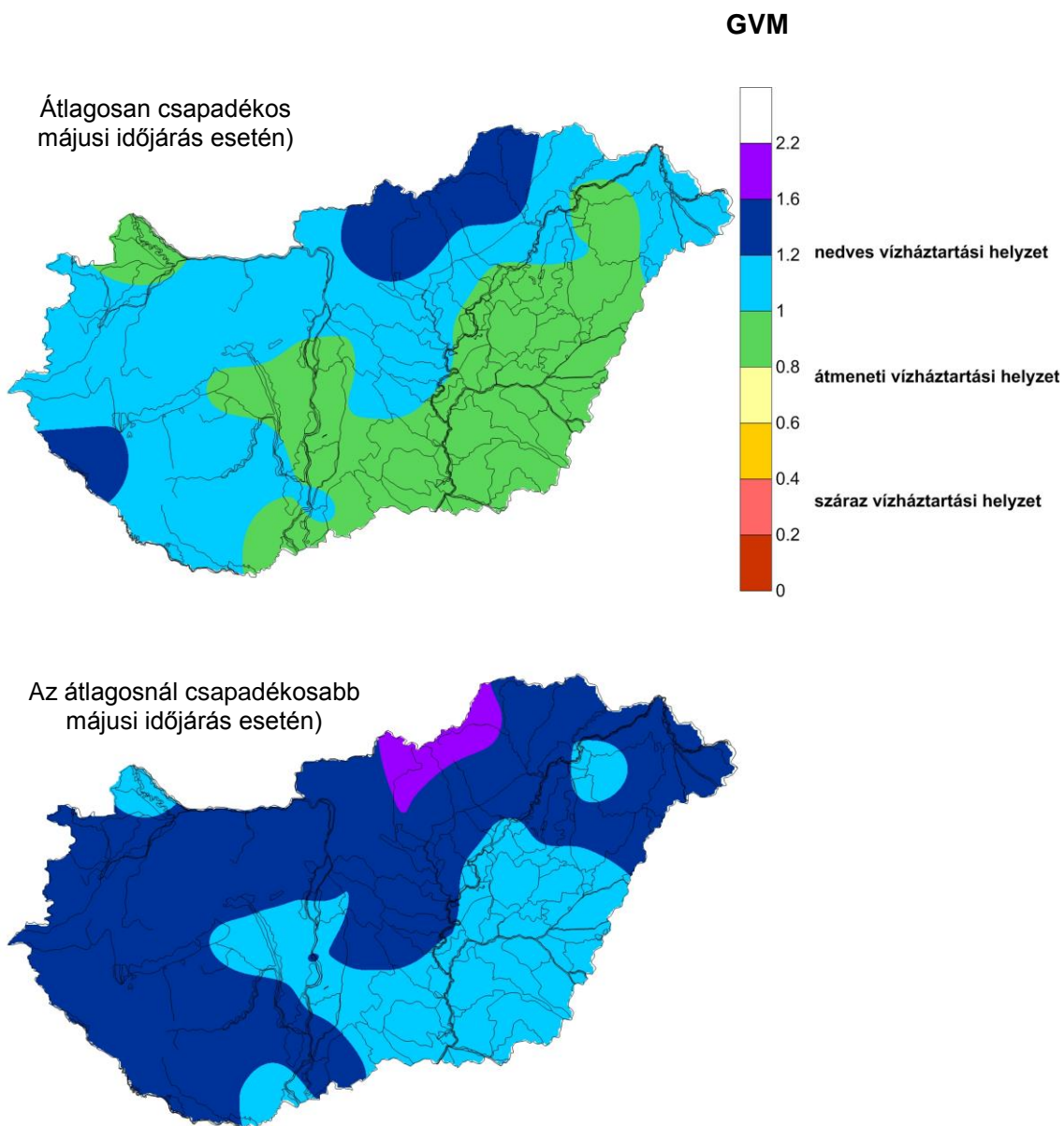
Április végén az előző év azonos időszakával összevetve – az ország egészét tekintve – megközelítőleg megegyező vízháztartási helyzet volt megállapítható.

A májusra szóló hosszútávú meteorológiai előrejelzés beválása esetén – országos átlagban – a száraz és a nedves között átmeneti vízháztartási helyzetre lehet számítani.

Az alábbi ábrákon időjárás-forgatókönyvenként szemléltetjük a május havi vízháztartási helyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb
májusi időjárás esetén

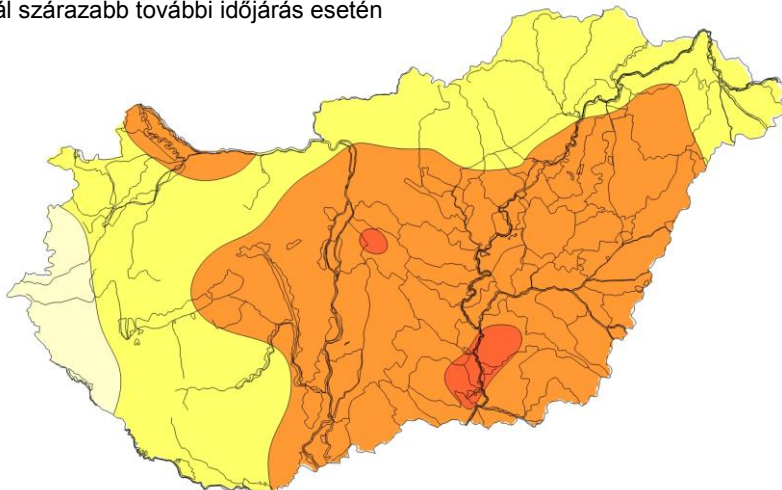

Aszály-előrejelzés

Az egész mezőgazdasági év aszályosságát döntően a három nyári hónap (június-július-augusztus) csapadékosága fogja meghatározni. Amennyiben ez az időszak csapadékszegény és meleg lesz, az aszály közepes fokozata az Alföld nagy részén kialakulhat, kisebb körzetekben erős aszály is előfordulhat. Átlagos további időjárás esetén aszály kialakulása nem valószínű.

Az alábbi ábrákon két időjárási forgatókönyv szerint végzett számítások alapján szemléltetjük az aszályhelyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb további időjárás esetén

Átlagosan csapadékos további időjárás esetén

PAI ($^{\circ}\text{C}/100\text{mm}$)

